ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน - กันยายน 2540
จดหมายข่าวเครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ
ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน - กันยายน 2540

สวัสดีค่ะ สมาชิกเครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ และผู้หญิงที่สนใจในการเมือง
ทุกท่าน การร่างรัฐธรรมนูญครั้งประวัติศาสตร์ได้เสร็จสิ้นลงแล้ว
ประชาชนชาวไทยทั้งหญิงและชายกำลังรอคอยที่จะเห็น

ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งเป็นฉบับที่ 16 ของประเทศไทย
ผ่านการพิจารณาของสมาชิกรัฐสภา เพื่อนำไปสู่การประกาศใช้บังคับ
เราคงจะได้เห็นสัญลักษณ์ของการสนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น
ป้ายคำขวัญ คำประกาศ และสีเขียวตองอ่อน
ซึ่งเป็นสีที่แสดงถึงการสนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
ปรากฏอยู่ทั่วไปในรูปแบบที่หลากหลาย

แม้ว่าร่างรัฐธรรมนูญใหม่จะไม่ถูกใจทุกคนอย่างเต็มที่
หลายคนเห็นว่ายังมีประเด็นต่าง ๆ ที่น่าจะแก้ไขได้ดีกว่านี้
แต่รัฐธรรมนูญตามร่างใหม่ที่ได้มาจากการทำงานอย่างหนักร่วมกันของสมาชิกสภาร่างฯ
 และประชาชนผู้สนใจ ทั้งที่รวมตัวเป็นองค์กรและที่ไม่เป็นองค์กร
ก็เป็นรัฐธรรมนูญที่ดีที่สุดที่เคยมีมา เราจะเห็นได้ว่า
ร่างรัฐธรรมนูญใหม่นี้ให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างมากต่อสิทธิของประชาชนและหน้าท
ี่ของรัฐที่มีต่อประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ ต่างจากรัฐธรรมนูญอื่น ๆ ที่ผ่านมา
 ซึ่งมักมีเนื้อหาหนักไปทางเป็นกฎหมายของรัฐ มากกว่าที่จะเป็นกฎหมายของประชาชน
เพราะเน้นที่อำนาจรัฐและหน้าที่ของประชาชน
โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญในยุคเผด็จการ

รัฐธรรมนูญตามร่างใหม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ
เพิ่มขึ้นมากมายหลายมาตรา และให้ความสำคัญกับการเข้าสู่อำนาจ
การตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ มากขึ้น ที่สำคัญคือ มีบทบัญญัติว่าด้วยการปกครอง
(มาตรา 276 - 280) ศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา 255 - 270)
และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา 199 - 200) ซึ่งเป็นสิ่งที่ประเทศไทยขาด
 ทั้ง ๆ ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้น

ยังให้ความสำคัญต่อความเป็นมนุษย์ ซึ่งถูกละเลยไปในยุคที่เงินกลายเป็นพระเจ้า
(มาตรา 4 , 26 และ 28)
 1 / 3

ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน - กันยายน 2540

บทบัญญัติเหล่านี้เปิดโอกาสให้ผู้ที่ถูกรังแกได้มีโอกาสต่อสู้ปกป้องสิทธิและประ
โยชน์ของตนได้
แต่จะเป็นจริงในทางปฏิบัติเพียงใดขึ้นอยู่อย่างมากกับกฎหมายประกอบที่จะออกตามมา
และการใช้บังคับเราจึงอยากจะเห็นการออกกฎหมายต่าง ๆ
ของประเทศกระทำโดยผ่านการพิจารณาของบุคคลที่หลากหลาย
เพื่อให้แน่ใจถึงความถี่ถ้วนรอบด้านในการคำนึงผลจากการบังคับใช้
โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิง ซึ่งมักจะเป็นประสบการณ์และมุมมองที่แตกต่างจากชาย
ที่ผ่านมามีโอกาสร่วมในการร่างและพิจารณากฎหมายต่าง ๆ
น้อยมากเพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย
และกรรมาธิการซึ่งได้รับเลือกสรรมาโดย ส.ส. และ ส.ว. ก็มักจะเป็นเพศเดียวกัน
ทำให้กลายเป็นว่า ผู้ชายคือผู้กำหนดกฎเกณฑ์

ผู้หญิงคือผู้ที่ทำตาม
(เพราะผู้มีอำนาจมีแนวโน้มที่จะละเมิดกฎหมายมากกว่าผู้ด้อยโอกาส)
ตามร่างรัฐธรรมนูญใหม่ มีกฎหมายมาตราหนึ่งบัญญัติว่า
“กฎหมายที่ประธานรัฐสภาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับผู้หญิงและเด็กโดยตรงหากมีการตั้งคณ
ะกรรมาธิการวิสามัญ
จะต้องมีผู้แทนขององค์กรเอกชนด้านเด็กและสตรีเข้าร่วมพิจารณาด้วย”
ข้อนี้รัฐธรรมนูญเดิมไม่ได้กำหนดไว้ แม้ว่าจะเป็นหลักปฏิบัติที่ใช้กันอยู่
คือให้ผู้หญิงมีโอกาสร่วมตัดสินใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตนเองและเกี่ยวกับเด
็ก ที่มักจะอยู่ในความดูแลของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย
แต่สิ่งที่พวกเราคาดหวังไว้คือ การให้ผู้หญิงได้เข้าไปมีส่วนพิจารณากฎหมายต่าง
ๆ
ที่จะออกใช้บังคับในฐานะเจ้าของประเทศจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้หญิงได้เข้าไปเ
ป็นสมาชิกรัฐสภา ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้หญิง

ทั่วประเทศจะร่วมแรงร่วมใจกันต่อไป อย่างน้อยที่สุด
หลังจากรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ประกาศใช้และเปิดให้มีการเลือกตั้ง
ผู้หญิงก็น่าจะลงสมัครกันให้มาก
และช่วยกันเรียกร้องให้พรรคการเมืองส่งผู้สมัครหญิงอย่าให้มีข้ออ้างเกิดขึ้นได้
อีกว่า “ผู้หญิงไม่สนใจการเมือง” “หาผู้สมัครหญิงไม่ได้” หรือ
“ไม่รู้จะแต่งตั้งใคร ไม่ทราบว่ามีผู้หญิงที่เหมาะสม” ฯลฯ
การทำงานของพวกเราที่ผ่านมาได้รับการยอมรับค่อนข้างมาก
และที่แน่นอนก็คือผู้หญิงได้เข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญแล้วอย่างจ
ริงจัง เป็นการสร้างประวัติศาสตร์ใหม่ให้เกิดขึ้น
ซึ่งแม้พวกเราจะทำงานกันอย่างเหน็ดเหนื่อย แต่ทุกคนก็ภูมิใจ

ในการประชุมระดับภูมิภาคของผู้หญิงกลุ่มหนึ่งที่กรุงกัวลาลัมเปอร์เมื่อเดือนก่อ
 2 / 3

ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน - กันยายน 2540
น
ซึ่งมีการพูดถึงความสำคัญและความคืบหน้าของการปฏิบัติตามอนุสัญญาขจัดการเลือกปฏ
ิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ
เราได้มีโอกาสเล่าให้ผู้หญิงในภูมิภาคเดียวกันฟังถึงความพยายามของเราในการต่อสู
้เพื่อให้เนื้อหาในร่างรัฐธรรมนูญใหม่มีผลดีต่อความเสมอภาคระหว่างหญิงชายให้มาก
ขึ้น ปรากฏว่าที่ประชุมประทับใจและชื่นชมการทำงานของพวกเราทุกคน
และได้พร้อมใจกันปรบมือให้ผู้หญิงไทยที่ร่วมกันต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมอย่างไม่
ท้อถอย แม้จะประสบกันปัญหาและอุปสรรคเพียงใด
จึงขอส่งผ่านความชื่นชมนี้มายังสมาชิกของเครือข่ายฯ ทุกคน
ความภาคภูมิใจนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากปราศจากการเสียสละของผู้ที่ได้เริ่มงานต
่อสู้เพื่อความเสมอภาคระหว่างหญิงและชายในรูปแบบต่าง ๆ ไว้ก่อน
ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับงานที่เราได้มาสานต่อ ในยุคต่อไป
ผู้หญิงต้องมีโอกาสที่ดีขึ้น
เพราะรัฐธรรมนูญใหม่ให้หลักประกันที่ดีขึ้นแก่ความเสมอภาคให้โอกาสประชาชนที่ถูก
รังแกโดยผู้มีอำนาจและถูกเลือกปฏิบัติต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิอันพึงมีพึงได้ของต
นได้มากขึ้น

ผู้หญิงไทยในอนาคตจะต้องเข้าร่วมในการตัดสินใจในทุกระดับ
และจะมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของประเทศชาติ ไม่ใช่เป็นเพียงผู้ตาม
ผู้ด้อยโอกาส ผู้ถูกกระทำ หรือผู้รับภาระ เท่านั้น
เพราะนั่นคือการส่งเสริมให้เกิดการเอาเปรียบ ให้เกิดความไม่เท่าเทียม
และความไม่เป็นธรรม ซึ่งทำลายสังคมของเราอยู่ในปัจจุบัน

ธีรนาถ กาญจนอักษร
ผู้ประสานงานเครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ

 3 / 3